

ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՎՈՂ ՈՒՍՈՒՑՉԻ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ *Գույք*

.....

Հետազոտող ուսուցիչ՝ *Երեմյան Նիկոլայ*

անուն, ազգանուն

Պապիկյան Եվանյա Բաղդասարյանի անվ. թղ.

դպրոց

Մենթոր ուսուցիչ՝ *Պապիկյան Մարտին*

անուն, ազգանուն

Ներածություն

Ֆուտբոլ (англ. football, բառացի «ոտքի գնդակ»), մարզաձև, աշխարհի ամենատարածված և ամենասիրված խաղերից մեկն է: Ֆուտբոլը թիմային խաղ է, որտեղ թիմի 11 ֆուտբոլիստները համաձայնեցված գործողություններով փորձում են զրավել հակառակորդ թիմի դարպասը և անտիկ պահել իրենցը:

Հետազոտության նպատակը՝

Հետազոտել ֆուտբոլ մարզախաղի ուսուցման ժամանակ արժեքային համակարգի կարևոր բաղադրիչները՝ ընկերասիրություն, վստահություն, թիմային աշխատանքի ձևավորում:

Ֆուտբոլը խաղում են բնական կամ արհեստական խոտածածկ ունեցող դաշտում:

Խաղադաշտը նշանագծված ուղղանկյուն հրապարակ է: Դաշտի առավելագույն երկարությունը պետք է լինի 109,88 մ, իսկ առավելագույն լայնությունը՝ 90, 728 մ: Երբեմն պաշտոնական խաղերի համար օգտագործում են 100-110X69-75 Մ չափսի դաշտ:

Գնդակի շրջագիծը 680-711 մմ է, զանգվածը՝ 396-453 գ: Դարպասի բարձրությունը 2, 44 Մ է, լայնությունը՝ 7, 32 մ:

• Արգելվում է ոտքով հարվածել կամ հրել մրցակցին.

• Արգելվում է իրար ձեռքով փոխանցել գնդակը խաղի ընթացքում, առանց որևէ պատճառի.

• Խաղացողներին արգելվում է հագնել կոշիկներում կամ կոշիկների վրա՝ մեխեր, երկաթի թիթեղների կամ պինդ ռետինե կոշիկներ.

• Առանձին ֆուտբոլային խաղը բաղկացած է երկու խաղակեսերից՝ յուրաքանչյուրը 45 րոպե: Խաղակեսերի միջև կա 15 րոպեանոց դադար.

• Խաղը ներառում է երկու կողմերի թիմերը՝ յուրաքանչյուրում 11 խաղացող

Դարպասապահը կարող է խաղալ ձեռքով տուգանային հրապարակում, իր հիմնական խնդիրն է պաշտպանել դարպասը: Այլ խաղացողները նույնպես ունեն իրենց խնդիրները: Պաշտպանները գտնվում են հիմնականում իրենց դաշտի կեսում, իրենց խնդիրը հակազդելն է մյուս թիմի հարձակվողներին: Կիսապաշտպանները գտնվում են դաշտի միջնամասում, նրանց դերն է օգնել պաշտպաններին կամ հարձակվողներին՝ կախված խաղի իրավիճակից: Հարձակվողները հիմնականում հակառակորդի դաշտ կեսում են գտնվում և առաջնային նպատակն է խփել գոլ:

Հայկական ֆուտբոլային առաջին խմբերն ստեղծվել են Կ.Պոլսում, Իզմիրում: Առաջին հայկական ակումբը բացվել էր դեռ 1900թ. Զմյուռնիայում: Դրանք էին՝ «Բալթա-Լիման», «Արաքս», «Տորք», «Հայաստան», «Վասպուրական», «Կիլիկիա», «Արարատ» և այլն: ՀԽՍՀ-ում ֆուտբոլը տարածվել է 1920-ական թվականներ: Ակումբները գործել են Ալեքսանդրապոլում կամ Լենինականում, Էջմիածինում, Երևանում: 1920 թվականին Երևանի անգլիական այգում տեղի է ունեցել ֆուտբոլի առաջին խաղը Երևանի և Ալեքսանդրապոլի թիմերի միջև: Միջազգային առաջին խաղը տեղի է ունեցել 1930 թվականին Երևանի և Գերմանիայի բանվորական միության թիմերի միջև: 1939 թվականից անցկացվում է հանրապետական պաշտոնական առաջնություն, նույն թվականից Սպարտակը (1937-1954 թվականներ՝ Դինամո, 1963 թվականից՝ Արարատ) իրավունք է ստացել մասնակցելու համամիութենական առաջնության Բ խմբի մրցումներին: Արարատը 1973 և 1975 թվականներին նվաճել է ԽՍՀՄ գավաթը: 1991 թվականից սկսած՝ անցկացվում են Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային առաջնության հանդիպումներ:

Մինչ Առաջին համաշխարհային պատերազմը ֆուտբոլային հայկական ակումբներ են ստեղծվել նաև Արևմտյան Հայաստանի և Կիլիկիայի խոշոր քաղաքներում:

1911 թվականին Կ. Պոլսի «Հայաստան» ակումբը դարձել է Հունաստանի ֆուտբոլային ֆեդերացիայի կողմից կազմակերպված միջազգային մրցաշարի հաղթողը, իսկ 1913 թվականին Օսմանյան կայսրության ուսումնական հաստատությունների մրցաշարում «Կիլիկիան» զբաղեցրեց առաջին տեղը:

Հայերի և թուրքերի միջև կայացած առաջին պաշտոնական հանդիպումը տեղի է ունեցել 1906 թվականի ամռանը, որի ժամանակ Կ. Պոլսի «Բալթա-Լիման» 5:0 հաշվով ջախջախիչ հաղթանակ է տարել թուրքական «Գալաթասարայ»-ի նկատմամբ, որից հետո «Բալթա-Լիման» բաժանվեց «Արաքս»-ի և «Տորք»-ի: «Արաքսը դարձավ լավագույն հայկական ակումբը, որը իր մարզումներն անցացնում էր Կ. Պոլսի Շիշլի թաղամասի «Ազատության բլուրում»: Թիմը մեծ համբավ էր ձեռք բերել և հաճախ ուրախացնում էր իր երկրպագուներին հաղթանակներով:

1918 թվականից Հայաստանի Ալեքսանդրապոլ, Վաղարշապատ և Երևան քաղաքներում սկսեցին գործել ֆուտբոլային ակումբներ: Հայկական թիմերի առաջին պաշտոնական հանդիպումը տեղի է ունեցել 1920 թվականի մայիսի 28-ին Երևանի և Ալեքսանդրապոլի միջև՝ Երևանի Անգլիական այգում:

Մեր ժամանակների ճանաչված հայազգի ֆուտբոլիստներից է Հենրիխ Մխիթարյանը, ով 2013-2016 թվականներին հաջողությամբ հանդես էր գալիս Գերմանիայի առաջնությունում «Բորուսիա Դորտմունդ» ակումբում: 2016 թվականի ամռանը նա Բորուսիայից տեղափոխվեց անգլիական «Մանչեսթեր Յունայթեդ», որտեղ հասավ մեծ հաջողությունների, և դարձավ առաջին հայ ֆուտբոլիստը, որը կարողացավ նվաճել Եվրոպայի սուպերգավաթը: 2018 թվականի հունվարի 22-ին Մխիթարյանը 4 տարվա պայմանագիր է կնքել Լոնդոնի «Արսենալի» հետ, ներկայումս հանդես է գալիս իտալական Ռոմա ՖԱ-ում:

ՖՈՒՏՐՈՒ

Ֆուտբոլը գնդակով թիմային սպորտային խաղ է: Անգլերենից թարգմանած այն նշանակում է «ուռքի գնդակ»: Մեր դարաշրջանից դեռ շատ առաջ գնդակով խաղի բազմաթիվ տեսակներ են տարածված եղել հին Արևելքում (Եգիպտոս, Չինաստան) և անտիկ աշխարհում (Հունաստան, Հռոմ): Ժամանակակից ֆուտբոլի հայրենիքը Անգլիան է: Հենց այստեղ է, որ 1863թ. ստեղծվել է Ֆուտբոլի անդրանիկ ասոցիացիան և մշակվել խաղի կանոնները, որոնք հիմնականում պահպանվել են մինչև օրս: Բրիտանացիները գտան և ֆուտբոլի գոյատևման ու զարգացման կազմակերպական գլխավոր ձևերը: Այստեղ ծնվեց ֆուտբոլային առաջին ակումբը («Շեֆիլդ Յունայտեդ»), անցկացվեց գավաթի առաջին խաղարկությունը (1971 թ.) և ազգային անդրանիկ առաջնությունը (1888 թ.): Բրիտանական կղզիներում է տեղի ունեցել և ազգային հավաքական թիմերի առաջին խաղը (Անգլիա – Շոտլանդիա, 1872 թ. - 0:0):

1904 թ. Եվրոպական մի շարք երկրների նախաձեռնությամբ ստեղծվեց ֆուտբոլային ասոցիացիաների միջազգային ֆեդերացիան (ՖԻՖԱ): Լատինական Ամերիկայի երկրները ՖԻՖԱ-ին սկսեցին միանալ 1912 թվականից: Ներկայումս ՖԻՖԱ-ն իր մեջ միավորում է 145 երկրների ազգային ֆեդերացիաները և հանդիսանում է միջազգային սպորտային խոշորագույն կազմակերպություններից մեկը:

1908 թվականից ֆուտբոլը մտցվել է օլիմպիական խաղերի ծրագրի մեջ: Օլիմպիական առաջին երկու մրցաշարերում հաղթող է ճանաչվել Անգլիայի թիմը: 1924 թ. օլիմպիական խաղերը բաց արեցին համաշխարհային ֆուտբոլի զարգացման նոր փուլը, դրեցին Եվրոպայի և Հարավային Ամերիկայի թիմերի հանդիպումների հիմքերը, մայրաքաղաքներ, որտեղ ֆուտբոլն առավել զարգացում ստացավ:

Աշխարհի առաջին չեմպիոնատը տեղի է ունեցել Ուրուգվայում 1930 թվականին: Այն հաղթանակ բերեց մրցաշարի կազմակերպիչներին: Սակայն

աշխարհի առաջնություններում ուժեղագույն թիմը իրավամբ համարվում է բրազիլականը, որը հաղթող է ճանաչվել երեք անգամ (1958, 1962, 1970 թ. թ):

Ֆուտբոլը Ռուսաստան են բերել անգլիացիները 19-րդ դարի վերջերին: 1897 թ. ստեղծվել է առաջին թիմը: Նախահեղափոխական Ռուսաստանում ֆուտբոլը թույլ էր զարգացած:

Փոփոխություններ, եզրակացություն

Վերջին երեք տարում ժամանակակից ֆուտբոլում մեծ փոփոխություն տեղի ունեցավ: Ի հայտ եկավ «VAR» համակարգը:

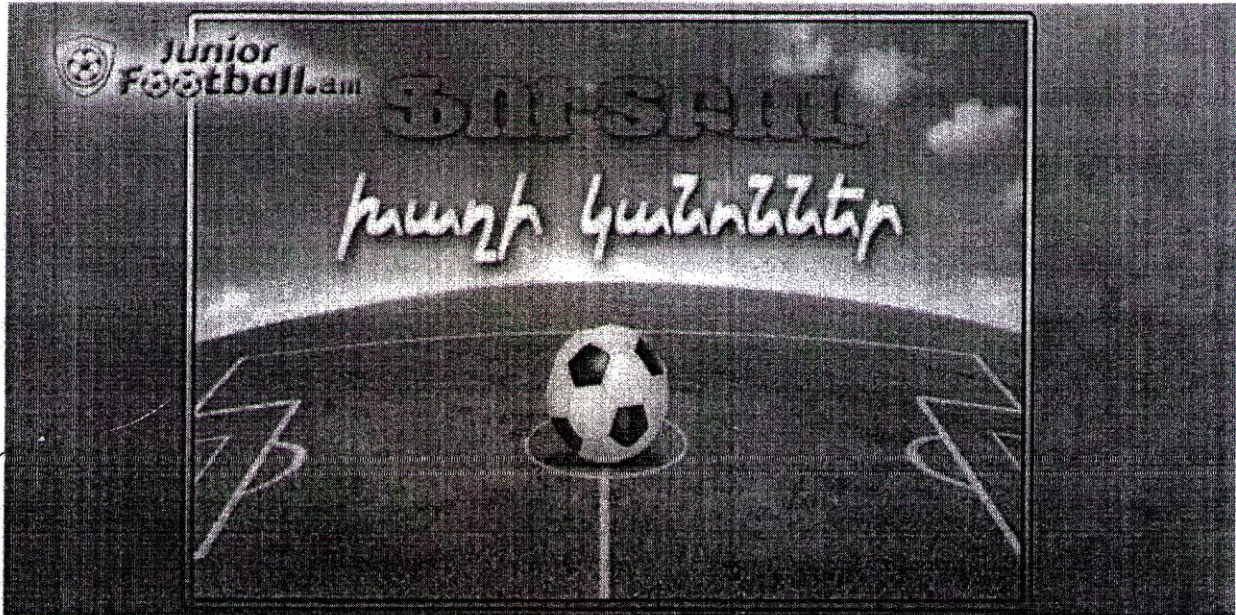
Ի՞նչ է VAR-ը:

VAR-ը թույլ է տալիս դիտարկել չորս տեսակի վիճելի պահ. կանոնների խախտումով խփված գոլ, 11 մետրանոցի նշանակման դրվագ, կարմիր քարտի սխալ ցուցադրում: Եթե տեսամրցավարը հայտնաբերում է «ակնհայտ սխալ» գլխավոր մրցավարի կողմից, ապա հայտնում է նրան այդ մասին: Մրցավարը VAR հաղորդումից հետո կարող է ընտրել երեք տարբերակներից մեկը. իր որոշումը թողնել ուժի մեջ, հայտարարել դադարի մասին՝ էկրանով դիտելու իրավիճակը կամ ընդունել տեսաօգնականի առաջարկությունը, չեղարկել սեփական որոշումը:

VAR համակարգը չընդունվեց թե ֆուտբոլիստների, թե մասնագետների կողմից: Մասնագետները կարծում են որ խաղի դադարեցումը բացասաբար է անդրադառնում ֆուտբոլիստների հոգեբանության վրա:

Եզրակացություն – Խաղը չպետք է դադարեցվի, այլ VAR-ի մասնագետները իրենք պետք է տան վերջնական պատասխանը:

Ժամանակակից տեխնիկայի դարաշրջանում երեխաներն ինքնուրույն կարողանում են ստեղծել իրենց երազանքի թիւր: Ստեղծում են տակտիկական և տեխնիկական պլաններ, համացանցի միջոցով կարողանում են ծանոթանալ թիմերի և ֆուտբոլիստների կյանքին և գործունեությանը: ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիան պետք է մեծ ներդրում ունենա մանկապատանեկան ֆուտբոլի զարգացմանը մարզերում և գյուղերում: Կազմակերպել և անցկացնել դպրոցականների համայնքային ու մարզային մրցումներ: Լիաժույս լինենք, որ հետևողական աշխատանքների շնորհիվ կունենաք հաջողություն և որակյալ աշխատանք՝ ջանասիրաբար աշխատելու փորձառություն, պատասխանատվություն ցանկացած աշխատանքի կատարման ժամանակ:

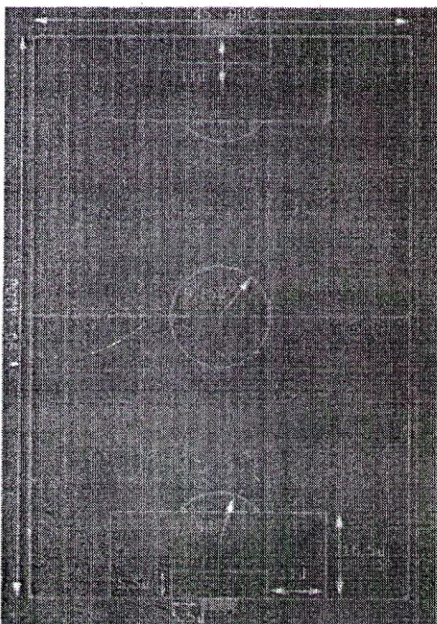
ՖՈՒՏԲՈՒԼ. Խաղի կանոնները

📍 Նորայր Մարտիրոսյան © 19.10.2016

📰 Լրահոս Breaking News, Նորություններ, Սլայդ-մենյու, Ֆուտբոլային կանոններ 👁 4,680 Դիտումներ

Խաղադաշտը

Ֆուտբոլ խաղում են ինչպես բնական, այնպես էլ արհեստական խոտածածկով խաղադաշտերում: Արհեստական ծածկույթը պետք է լինի կանաչ գույնի: Գծանշումներ խաղադաշտը պետք է լինի ուղղանկյուն և նշվի գծերով: Գծերը, որոնցով սահմանազատվում է խաղադաշտը, համարվում է դաշտի մաս: (Այսինքն, եթե գնդակը թեկուզ 1մ գծի վրա է, ապա այն համարվում է խաղադաշտում և պետք է շարունակել խաղը):

Չափսերը

Երկարությունը` 90-120մ

Լայնությունը` 45-90մ

Բոլոր գծերը պետք է լինեն միևնույն լայնության և չպետք է գերազանցեն 12 սմ:

Միջազգային խաղերում չափսերն այլ են.

Երկարությունը` 100-110մ

Լայնությունը` 64-75մ

Դարպասային հրապարակը

Յուրաքանչյուր դարպասասայունից դեպի անկյունային դրոշակը 5.5 մ հեռավորության վրա դեպի խաղադաշտ գծվում են 5.5 մ ուղղահայացներ, որոնք միանում են

դարպասային գծին զուգահեռ գծով: Այս տարածքը դարպասային հրապարակն է:

Տուգանային հրապարակը

Յուրաքանչյուր դարպասայունից դեպի անկյունային դրոշակը 5.5 մ հեռավորության վրա գծվում են 5.5մ ուղղահայացներ, որոնք միանում են դարպասային գծին զուգահեռ գծով: Այս տարածքը տուգանային հրապարակն է:

Անկյունային դրոշակները

Դրոշակները պետք է լինեն հարթ զազաթով և ոչ պակաս, քան 1.5 մ բարձրությամբ: Դրանք պետք է տեղադրված լինեն խաղադաշտի յուրաքանչյուր անկյունում:

Դարպասները

Դարպասները պետք է տեղադրված լինեն դիմային գծի կենտրոնում՝ անկյունային դրոշակներից հավասար հեռավորության վրա: Դարպասասայունների միջև ընկած հեռավորությունը 7.32 մ է, իսկ հեծանի բարձրությունը գետնից՝ 4.44մ: Դարպասասայունները և հեծանը չպետք է գերազանցեն 12 սմ:

Ֆուտբոլային դաշտ, ֆուտբոլային խաղերի համար հրապարակ է: Նրա չափսերը և դասավորությունը կարգավորվում են ֆուտբոլի առաջին կանոնով:

Պատմություն

- 1863 - Ֆուտբոլի դաշտի չափերի վերաբերյալ կանոնների առաջին հրահանգները:
- 1875 - Շեֆիլդի ֆուտբոլային ասոցիացիայի ճնշման ներքո Անգլիայի ՖԱ-ն ընդունում է կանոններ, որոնք նախատեսում են նպաստակին կոշտ խաչմերուկով վերազինել և արգելել ժապավենների օգտագործումը: Սահմանվում է դարպասների վերջնական չափսերը:
- 1891 - Դարպասների վրա ցանց է հայտնվում:
- 1901 - Հայտնվում է տուգանային հրապարակը:
- 1912 - Դարպասապահը իրավունք է ձեռք բերում խաղալ ձեռքերով միայն իր տուգանային հրապարակում, չնայած մինչ այդ նրան թույլատրվում էր խաղալ ձեռքերով ամբողջ դաշտում:
- 1937 - վերջին նշագրման փոփոխություն, տուգանային հրապարակի աղեղ տուգանային հրապարակից 10 յարդ հեռավորության վրա

Տարածություն

Խաղերը կարող են անցկացվել ինչպես բնական, այնպես էլ արհեստական ծածկույթով խաղադաշտերում: Ֆուտբոլային խաղի կանոնների համաձայն, արհեստական ծածկույթը պետք է կանաչ լինի:

Չափսեր

Խաղադաշտը ունի ուղղանկյունի տեսք: Կողային գիծը անպայման պետք է լինի ավելի երկար, քան նպաստակային գիծը:

Դուշտի չափսեր

Երարություն նվազագույնը 90 մ (100 յարդ), առավելագույնը 120 մ (130 յարդ)

Լայնություն նվազագույնը 45 մ (50 յարդ), առավելագույնը 90 մ (100 յարդ)

Տարածքը - սկսած 4050 մ² մինչև 10 800 մ²

Դաշտի չափսերը միջազգային խաղերի ժամանակ

Երարություն նվազագույնը 100 մ (110 յարդ), առավելագույնը 110 մ (120 յարդ)

Լայնություն նվազագույնը 64 մ (70 յարդ), առավելագույնը 75 մ (80 յարդ)

FIFA -ի կոմից առաջարվող չափսեր ^[1]:

Երկարություն — 105 մետր

Լայնություն— 68 մետր

Տարածք-7140 մ²

Նշագծում

Դաշտի նշագծումը կատարվում է 12 սմ լայնությամբ գծերից. այս գծերը մուտքագրում են իրենց սահմանափակումները: Բոլոր գծերը պետք է ունենան միևնույն լայնությունը:

Խաղադաշտը միացնող երկու երկար գծեր կոչվում են կողային գծեր. երկու կարճ գծերը՝ դարպասային գծեր:

Դարպասի մակերես

Դաշտի յուրականցյուր կետում նշվում է դարպասների տարածքը՝ գոտի, որի սահմաններից կատարվում է հարված դարպասից:

Յուրաքանչյուր դարպասի ներսից 5,5 մ (6 յարդ) տեղակայված կետերից երկու տող զծագրվում են աջ անկյուններով դեպի նպատակային գիծը դաշտի խորքերը:

Գոլային գծից 5,5 մ (6 բակեր) հեռավորության վրա, այս տողերը միացված են մեկ այլ գիծով՝ դարպասային գծերին զուգահեռ: Այսպիսով, դարպասային գծերի մակերեսը 18,32 մ է (20 յարդ) 5,5 մ-ով (6 յարդ):

Անկյունային հատվածներ

Դաշտի չորս անկյուններից յուրաքանչյուրում 1 մ շառավղով (կամ 1 յարդ) կամարով զծված է դաշտի անկյունում գտնվող կենտրոնով՝ սահմանափակելով հատվածը անկյունային հարվածների կատարման համար:

Անկյունային հատվածների սահմաններից 9,15 մ (10 յարդ) հեռավորության վրա կարող են զծանշվել կողային գծեր և նպատակային գծեր (նրանց կողքին գտնվող գծերի արտաքին մասում աջ անկյուններով), որն օգտագործվում է որոշելու այն հեռավորությունը, որտեղ գտնվում են խաղացողները անկյունային հարվածի կատարման ժամանակ:

Դրոշակակիրներ

Դաշտի անկյուններում անպայման պետք է տեղադրվեն դրոշներ առնվազն 1,5 մ բարձրությամբ (5 ոտնաչափ) բարձրության վրա գտնվող դրոշակակիրների վրա, որոնք վերևում գագաթներ չունեն:

Բացի այդ, դրոշակակիրները կարող են տեղադրվել միջին և կողային գծերի խաչմերուկից առնվազն մեկ մետր հեռավորության վրա (ժամանակակից ֆուտբոլում դրանք օգտագործվում են շատ հազվադեպ):

Դարպասներ

Դարպասը պետք է լինեն 7,32 մետր լայնությամբ (8 յարդ) և 2,44 մետր (8 ոտնաչափ) բարձրությամբ: Դարպասները պետք է տեղադրվեն դարպասային գծերի կենտրոնում (լինեն անկյունային դրոշակակետերից հավասար հեռավորության վրա) և ամուր ամրացված լինեն գետնին: Դյուրակիր դարպասների օգտագործումը թույլատրելի է միայն այն դեպքում, եթե դրանք բավարարեն այս պահանջը: Դարպասային գծերի լայնությունը հավասար է սյուների և խաչմերուկների լայնությանը:

Տեխնիկական տարածք

Մարզադաշտերում հանդիպումներ անցկացնելիս, որտեղ կան հատուկ նշանակված տեղեր՝ տեխնիկական անձնակազմի և փոխարինողների համար, դաշտի անմիջական հարևանությամբ նշանակված է տեխնիկական գոտի, որի սահմանները 1 մետր են, տարածքի երկու կողմերում էլ, որոնք նախատեսված են փոխարինողների նստարանների, և առաջ՝ կողքի գծից 1 մ հեռավորության վրա: Այս գոտու սահմանները նշելու համար խորհուրդ է տրվում օգտագործել զծանշաններ:

Ֆուտբոլային դաշտի կառուցվածք

Համաշխարհային կարգի ֆուտբոլի խաղադաշտը բարդ բազմաշերտ կառույց է: Ֆուտբոլի դաշտը բաղկացած է (վերևից ներքև) հետևյալ մասերից

- Խոտածածկ մարզագետին

- Ավագի և մանրախիճի հատակ
- ջեռուցման խողովակներ
- Ջրահեռացման խողովակներ
- Օդափոխման խողովակներ

Խոտային ծածկույթ

Խոտի ծածկույթը պետք է ջրել և պարարտացնել, ինչպես նաև ցանել «ճաղատ բծերը»: Խոտը թույլ չի տալիս շատ խաղեր անցկացնել, որպեսզի այն չփչանա, բնական խոտի վրա նախատեսած հանդիպումների քանակը չպետք է գերազանցի շաբաթը երկուսը:

Ժամանակակից մարզադաշտերում խոտը աճեցված չէ, բայց բերված է տորֆի գլորումների տեսքով:

Մինթետիկ ծածկույթ

Նախագծված է որպես բնական մարզագետիկների փոխարինող այն մարզերում (կլիմայական գոտիներ), որտեղ բացակայում են խոտի ֆոտոսինթեզի պայմանները:

Մինթետիկ ծածկույթը սինթետիկ նյութից պատրաստված «գորգ» է, որի մեջ ամրացված են արհեստական թելի փաթեթներ («խոտի շերտեր»): Յուրաքանչյուր «խոտի բերան» ոչ միայն պլաստմասե ժապավեն է, այլև բարդ ձևի արդյունք, օրինակ՝ ուժեղացնող կողոսկրներով:

Խաղային բնութագրերն ապահովելու համար արհեստական տորֆը ծածկված է լցանյութով, որը բաղկացած է ավազից և փխրուն ռետիններից:

Մինթետիկ ծածկույթը պահանջում է երկու տեսակի խնամք

- ծածկույթի մակերեսը բեկորներից մաքրելու համար (ծառի տերևներ և այլն) և պարբերաբար լրացնել լցոնիչը պահանջվող մակարդակով:
- Լցոնիչի փափկացումը հասուն կարգավորումներով, որոնք թուլացնում են լցոնիչը, որը բաղկացած է քվարց ավազից և ռետինե հատիկից:

Երիտասարդական ֆուտբոլի դաշտերը

ԱՄՆ-ի երիտասարդական ֆուտբոլը առաջարկում է ստանդարտ չափի դաշտեր հիմնվելով ՖԻՖԱ-ի ուղեցույցների վրա 14 տարեկանից բարձր խաղացողների համար: Փոքր խաղացողների համար չափերը փոքր են:

8 տարեկան եւ ավելի երիտասարդ :

- Նպատակը՝ 4-ից 6 ոտնաչափ
- Դաշտ: 15-20 մետր լայնություն եւ 25-35 մետր երկարություն

9-10 տարեկանների համար .

- Նպատակը՝ 6-ը 18 կամ 6-ով՝ 12 ոտնաչափ
- Դաշտ: 35-45 մետր լայնություն եւ 55-65 մետր երկարություն

12-13 տարեկանների համար .

- Նպատակը. 18-ը կամ 7-ը՝ 21 բակեր
- Դաշտ: 45-55 մետր լայնություն եւ 70-80 մետր երկարություն

Ֆուտբոլի գնդակ, գնդակ, որն օգտագործվում է ֆուտբոլ սպորտաձևում:

Սկզբնական ժամանակներում ֆուտբոլի գնդակները պատրաստում էին տարբեր կենդանիների կաշվից:

Դրանք շուտ էին մաշվում և ուժեղ հարվածներից պատռվում էին: Հատուկ պատրաստման եղանակը մշակեց Չարլզ Գուդիերը 1838 թվականին^[1]: Նա գնդակ պատրաստեց կաուչուկից, որը հրաբխային ծագում ուներ: 1855 թվականին Չարլզը ներկայացրեց իր առաջին պատրաստած գնդակը:

Դա շատ հարմար էր, չէր պատռվում և չէր մաշվում:

Ֆուտբոլի գնդակ

Ֆուտբոլի գնդակ, գնդակ, որն օգտագործվում է ֆուտբոլ սպորտաձևում:

Սկզբնական ժամանակներում ֆուտբոլի գնդակները պատրաստում էին տարբեր կենդանիների կաշվից:

Դրանք շուտ էին մաշվում և ուժեղ հարվածներից պատռվում էին: Հատուկ պատրաստման եղանակը մշակեց Չարլզ Գուդիերը 1838 թվականին^[1]: Նա գնդակ պատրաստեց կաուչուկից, որը հրաբխային ծագում ուներ: 1855 թվականին Չարլզը ներկայացրեց իր առաջին պատրաստած գնդակը: Դա շատ հարմար էր, չէր պատռվում և չէր մաշվում:

Որակը և տեսքը

- Ունի գնդաձև տեսք.
- Հիմնականում պատրաստվում է բնական և արհեստական կաշվից
- Գնդակի շրջանագծի երկարությունը տատանվում է 68-70 սմ-ի սահմանում^[2]
- Գնդակի ծանրությունը տատանվում է 410-450 գ-ի սահմանում
- Գնդակի մեջ ջուրը ներծծվելով ավելացնում է գնդակի զանգվածը

Հայաստանի ֆուտբոլի ազգային հավաքական, ֆուտբոլի ազգային հավաքական, որը ներկայացնում է Հայաստանը ֆուտբոլի միջազգային մրցաշարերում և առանձին հանդիպումներում: Խորհրդային Միության անկումից հետո հավաքականը իր առաջին միջազգային խաղն անցկացրել է Մոլդովայի դեմ՝ 1992 թվականի հոկտեմբերի 12-ին: Պատմություն [խմբագրել | խմբագրել կոդը]

Հայաստանի անկախացումից հետո՝ 1992 թվականի հունվարի 18-ին, հիմնադրվել է Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան, որը նույն թվականին կապ է հաստատել ՖԻՖԱ-ի, իսկ 1993 թվականին՝ ՈՒԵՖԱ-ի հետ^[3]: Հայաստանի ազգային հավաքականի պատմությունն սկսվում է 1992 թվականի հոկտեմբերի 14-ին, երբ Հայաստանը խաղում է Մոլդովայի հավաքականի դեմ: Հանդիպման ընթացքում ոչ մի գոլ չի արձնագրվում, և խաղն ավարտվում է ոչ-ոքի: 1996 թվականին Հայաստանի հավաքականը դառնում է Եվրոպայի և աշխարհի առաջնությունների որակավորման փուլերի մասնակից^[4]: 1994 թվականից սկսած Հայաստանը մասնակցել է ՈՒԵՖԱ Եվրոպայի Լիգայի ու ՖԻՖԱ Աշխարհի առաջնության բոլոր որակավորման փուլերին^[5]:

Հայաստանի ազգային հավաքականի առաջին գլխավոր մարզիչն է եղել Խորհրդային Հայաստանի ֆուտբոլի աստղ Էդուարդ Մարգարովը: ՈՒԵՖԱ-ի հորեյանական մրցանակի դափնեկիր և նախկին ֆուտբոլիստ Խորեն Հովհաննիսյանը նույնպես եղել է Հայաստանի հավաքականի մարզիչ: Սկզբնական շրջանում հավաքականի մարզիչներից շատերն այդ պաշտոնում մնում էին երկու տարուց ոչ ավելի: 2006 թվականին Հայաստանի հավաքականի մարզիչ է դառնում շոտլանդացի Իան Պորտերֆիլդը, ում շնորհիվ թիմը հասնում է իր առաջին հաջողություններին: Հայաստանի հավաքականն անցկացնում է հաղթական խաղեր Ղազախստանի (2:1) և Լեհաստանի (1:0) հավաքականների դեմ, իսկ Պորտուգալիայի հավաքականի դեմ խաղը, որին մասնակցում էր նաև Կրիշտիանու Ռոնալդուն, ավարտվում է 1:1 հաշվով:

Մակայն 62-ամյա Պորտերֆիլդը մահանում է քաղցկեղից՝ կիսատ թողնելով գործը: Պորտերֆիլդից հետո հավաքականի մարզչի պաշտոնակատար է դառնում նրա օգնականը՝ Վարդան Մինասյանը, ով շատ բան էր սովորել Պորտերֆիլդից ու Մամվել Դարբինյանից^[6]: 2009 թվականի փետրվարի 10-ին Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Ռուբեն Հայրապետյանի հրամանով Վարդան Մինասյանը նշանակվում է հավաքականի մարզիչ^{[7][8][9]}: ՈՒԵՖԱ Եվրո 2012 ընտրական փուլի ընթացքում Մինասյանի գլխավորությամբ Հայաստանի հավաքականը Ե խմբում հանդիպում

է Ռուսաստանի, Սլովակիայի, Իռլանդիայի, Մակեդոնիայի ու Անդորրայի հավաքականների դեմ: Հայաստանի հավաքականը երկու հանդիպումներում էլ հաղթում է Սլովակիայի (4:0 և 3:1) ու Անդորրայի (4:0 և 3:0) հավաքականներին: Մակեդոնիայի հավաքականի հետ խաղերն ավարտվում են 2:2 և 4:1, իսկ Ռուսաստանի հետ հանդիպումը՝ 0:0 հաշվով: Ե խմբում ամենաշատ գոլերը խփել էր Հայաստանի հավաքականը (22 գոլ), իսկ Հենրիխ Մխիթարյանը փխել էր 6 գոլ՝ դառնալով Ե խմբի ամենաշատ գոլ խփած ֆուտբոլիստը^{[10][11]}:

Սեդիամացու-ի «Արարատ 73՝ վերելքի ուղին» հատուկ նախագիծը 7 ամիսների ընթացքում պատմելու 1973 թվականին Երևանի Արարատի ԽՍՀՄ առաջնությունում տարած հաղթանակի մասին: Առավել մանրամասն նախագծի մասին կարդացեք **այստեղ**:

Արսեն Կակոսյան

1973թ, 7 ապրիլի: Տուր 1:

Առաջնության դրոշը «Յրագրան» ստադիոնում բարձրացնում են «Արարատի» ու Կիեևի «Դինամոյի» ավագները:

ՍՏՈՒԳԱՏԵՍ

Ահա եւ սկսվեց... Անհնար է հաշվել, թե այսօր քանի անգամ է սիրտս կծկվել, մի բուռ դարձել: Երբ հիշում էի երեկոյան խաղի մասին, սառը քրտինք էր պատում ինձ: Իսկ խաղի ընթացքում առհասարակ թվում էր, թե սիրտս աշխատում է ընդմիջումներով: Նկատել եմ, որ խաղաշրջանի սկզբում միշտ այդպես է՝ երկրպագուների հուզմունքը կարելի է չափել ամենաբարձր սանդղակով: Պատճառը ինֆորմացիայի անբավարարությունն է: Սիրելի թիմին դաշտում տեսնելու հնարավորությունից երկար ժամանակ զրկված հանդիսատեսը տարբեր տեսակի ենթադրություններ է անում: Այդ պատճառով առաջին խաղին նա գնում է որպես յուրօրինակ ստուգատեսի: Երկրպագուն այդ օրերին հատկապես խիստ է ու բժախնդիր: Հատկապես եթե նախորդ խաղաշրջանում թիմը հաջող է հանդես եկել: Իսկ քանի որ «Արարատը» հաջող է հանդես գալիս արդեն երկու խաղաշրջաններում, պսիխոլոգները ֆուտբոլիստների նկատմամբ չափազանց մեծ են: Այդ ամենին գումարվում է այնպիսի արտառոց իրադարձություն, ինչպիսին է նոր մարզչի՝ Նիկիտա Սիմոնյանի ընդգրկումը թիմի կազմում, որից շատերն ուղղակի հրաշք են ակնկալում՝ առանց դա թաքցնելու: Եվ ահա առաջին հիասթափությունը, խորամանկ ու խելամիտ տակտիկական նորարարությունների մասին պատմելու փոխարեն՝ նախապատրաստված հակառակորդներին վախեցնելու նպատակով, մարզիչը խաղաշրջանի բացման նախօրեին տված իր առաջին հարցազրույցում խոսում է ֆիզիկական պատրաստության մասին: Մի թե նա մտադիր է «Արարատը» տանել այն թիմերի ճանապարհով, որոնց կարգախոսը «խփիր-վազիր» տխրահոշակ բանաձեւն է:

Հիշում է դարպասապահ Ալյոշա Աբրահամյանը

Մինչեւ մրցաշրջանի սկիզբը լավ նախապատրաստվել էինք: Բոլորս շատ ուրախ էինք, որ Նիկիտա Սիմոնյանն է լինելու մեր մարզիչը, որը բոլորիս կողմից հարգված եւ սիրված էր: Նա կիրթ անձնավորություն էր, հեղինակություն էր՝ թե Ռուսաստանում եւ թե Հայաստանում: Ամբողջովին նվիրված էր թիմին, եւ թիմն էլ իրեն նվիրվեց:

10-15 օրով մեկնեցինք Օադկաձոր նախապատրաստվելու, այնուհետեւ մեկնեցինք Գագրա: Հիմնականում ուշադրությունը սեւեռում էինք ֆիզիկական պատրաստվածության վրա՝ տարբեր տեսակի վարժություններ, որոնք անհրաժեշտ են լավ մարզավիճակ ձեռքբերելու համար: Գագրայում եղանակը բարենպաստ չէր, սակայն դա մեզ չհանգարեց հոյակապ նախապատրաստվել: Մարզումներից հետո էլ եւ ազատ օրերին շարունակում էինք մարզվել, հանգստանալ գրեթե չէինք հասցնում:

Հենրիխ Մխիթարյան

Ներկա ակումբ

Համար

77

Մասնակցած կարգիներ

1995 - 2006

Մասնագիտական կարիերա

Տարի	Ակումբ	Ծաղ (Գոլ)
2006 - 2009	Փյունիկ	70 (30)
2009 - 2010	Մետալուրգ Դոնեցկ	37 (12)
2010 - 2013	Շարխար Դոնեցկ	72 (38)
2013 - 2016	Բորուսիա Դորտմունդ	90 (23)
2016 - 2018	Մանչեսթեր Յունայթեդ	39 (5)
2018 - 2019	Արսենալ	39 (8)
2019 - այժմ	Ռոմա	38 (24)

Անձնական տվյալներ

Ամբողջական անուն	Հենրիխ Համլետի Մխիթարյան
Ազգություն	հայ
Քաղաքացիություն	Հայաստան
Մականուն	Միկի
Ծննդյան ամսաթիվ	հունվարի 21, 1989 ⁽¹⁾⁽²⁾⁽³⁾ .1 (32 տարեկան)
Ծննդավայր	Երևան, ՀԽՍՀ, Հայաստան
Հասակ	178 սմ
Քաշ	74 կգ
Դիրք	Կիսապաշտպան

Ազգային հավաքական*

2006	Հայաստան U-17	5 (1)
2006 - 2007	Հայաստան U-19	6 (1)
2006 - 2010	Հայաստան U-21	13 (9)
2007 - այժմ	Հայաստան	88 (30) ⁽⁴⁾

* Մասնագիտական կարիերայում ընդգրկված են միայն առաջնության խաղերը և գոլերը ըստ 30 սեպտեմբեր 2017:

‡ Ազգային հավաքականի խաղերն ու գոլերը ըստ 09 հոկտեմբեր 2017

Ակումբային տեղեկություններ

Հենրիխ Համլետի Մխիթարյան (հունվարի 21, 1989^{[1][2][3]...}, Երևան, Հայկական ԽՍՀ, ԽՍՀՄ), հայ պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստ, «Հայրենիքին մատուցած ծառայությունների համար» առաջին աստիճանի շքանշանակիր^{[5][6]}:

Հայաստանում ՅՈՒՆԻՍԵֆ-ի բարի կամքի դեսպան^[7]: Հենրիխ Մխիթարյանը ծնվել է ֆուտբոլիստ Համլետ Մխիթարյանի ընտանիքում: Յոթ տարեկան հասակում ընտանիքի հետ Ֆրանսիայից վերադարձել է Հայաստան, որտեղ էլ որոշել է ընտրել ֆուտբոլիստի կարիերան: Հայաստանի ազգային հավաքականի լավագույն ումբարկուն է, իսկ 2015 թվականից՝ ավագը:

Ներկայումս հանդես է գալիս իտալական «Ռոմա» ֆուտբոլային ակումբում: Ունի Երևանի պատվավոր քաղաքացու կոչում (2012)^[8]: Ութ անգամ (յոթ անգամ անընդմեջ^[9]) դարձել է Հայաստանի լավագույն

ֆուտբոլիստ (2009, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017 թվականներին):

Համարվում է Հայաստանի ազգային հավաքականի պատմության լավագույն ումբարկուն՝ 88 խաղում խփած 30 գնդակով: Հանդիսանում է միակ հայ ֆուտբոլիստը, որը խաղացել է Անգլիայի Պրեմիեր Լիգայում: 2017 թվականին ընդգրկվել է Հայաստանի լավագույն մարզիկների Top 10-ում^[10]:

Կենսագրություն[խմբագրել | խմբագրել կոդը]

Հենրիխ Մխիթարյանը ծնվել է 1989 թվականի հունվարի 21-

ին, Հայաստանի մայրաքաղաք Երևանում՝ Մարինա Թաշչյանի և Համլետ Մխիթարյանի ընտանիքում: Մխիթարյանի հայրը՝ Համլետ Մխիթարյանը, ով 1980-ականների Երևանի «Արարատ» ֆուտբոլային ակումբի հայտնի հարձակվողներից էր, մահացել է 33 տարեկան հասակում՝ գլխուղեղի ուռուցքից^[11]:

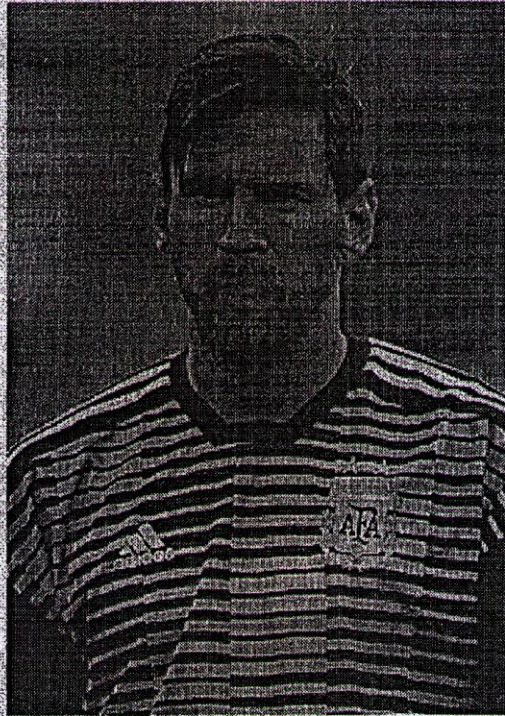
Մխիթարյանի մայրը՝ Մարինա Թաշչյանը, դեկավարում է Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի ազգային հավաքականների բաժինը, իսկ նրա ավագ քույրը՝ Մոնիկա Մխիթարյանը, աշխատում է ՈՒԵՖԱ-ի կենտրոնակայանում^[12]:

1990-ականների սկզբին Մխիթարյանի ընտանիքը տեղափոխվել է Ֆրանսիա, որտեղ նախկինում նրա հայրը՝ Համլետ Մխիթարյանը խաղացել էր տեղի «ԱՍՕՍ Վալանս» ակումբում՝ օգնելով թիմին բարձրանալ Լիգա 2-ի երկրորդ դիվիզիոն: Մխիթարյանն իր վաղ մանկությունն անցկացրել է Վալանսում: Ցանկանալով դառնալ ֆուտբոլիստ՝ նա սկսել է հետևել հոր օրինակին: Երեխա ժամանակ միշտ դիտում էր հոր խաղերը՝ ցանկանալով հետևել նրա մարզումներին: Մայրը՝ Մարինան պատմում է, որ երբ Համլետը գնալիս է եղել մարզումների, փոքրիկ Հենրիխը միշտ ցանկացել է գնալ հոր հետ, իսկ երբ հայրը նրան չի տարել՝ սկսել է լաց լինել այնքան, մինչև նա ստիպված Հենրիխին իր հետ է տարել:

Փյունիկ[խմբագրել | խմբագրել կոդը]

1995 թվականին Մխիթարյանը դարձել է Փյունիկի երիտասարդական հավաքականի անդամ և իր առաջին աշխատավարձը ստացել է տասնհինգ տարեկան հասակում^[13]: Ավելի ուշ տեղափոխվել է Փյունիկի մեծահասակների հավաքական՝ որպես պրոֆեսիոնալ ֆուտբոլիստ առաջին անգամ հանդես գալով 2006 թվականին, 17 տարեկան հասակում: Վերջին անգամ թիմի կազմում խաղացել է 2009 թվականի խաղաշրջանում: Այդ խաղաշրջանի 10 թիմային խաղերի ընթացքում նա դարպաս է ուղարկել 11 գնդակ: Փյունիկի մեծահասակների թիմում 4 տարվա խաղաշրջանի ընթացքում չորս անգամ նվաճել է Հայաստանի պրեմիեր լիգան (2006, 2007, 2008 և 2009 թվականներին): 2007 և 2009 թվականներին նրանց թիմը երկու անգամ նվաճել է Հայաստանի սուպերգավաթը, մեկ անգամ Հայաստանի գավաթը՝ 2009 թվականին:

Լիոնել Մեսսի
Lionel Messi

Անձնական տվյալներ

Անյուրթական անուն	Լիոնել Անդրես Մեսսի ^[1]
Ազգությունը	խալա-արգենտինացի
Քաղաքացիությունը	 Արգենտինա, Իուրապիա և Բուսկա ^[2]
Օնեղյան ամսաթիվ	հունիսի 24, 1987 ^{[4][5][6]} (34 տարեկան)
Մեկուկայք	Ռոսարիո, Արգենտինա
Հասակ	170 սմ ^[2]
Քաշ	72 կիլոգրամ ^[7]
Դիրք	Հարձակվող

Արտաքին մեդալներ

Ներկա սկզբ   ԴԱԾ

Լիոնել Անդրես Մեսսի^[8] (իսպ.՝ Lionel Andres Messi, հունիսի 24, 1987^{[4][5][6][...]}, Ռոսարիո, Մանտա Ֆե նահանգ, Արգենտինա^[9]), արգենտինացի ֆուտբոլիստ, հարձակվող, Ֆրանսիական «ՊՍՄ» ֆուտբոլային ակումբի խաղացող: Ոմանք Մեսսիին համարում են բոլոր ժամանակների լավագույն ֆուտբոլիստ, նրան հաճախ համեմատում են Դիեգո Մարադոնայի հետ, իսկ վերջինս նրան համարում էր իր «հետևորդը»^{[10][11]}: Մեսսին «Ոսկե գնդակի» վեցակի մրցանակակիր է (2009, 2010, 2011, 2012, 2015, 2019 թվականներ)^{[12][13][14][15][16][17][18]}:

2019 թվականի սեպտեմբերի 23-ին հայտարարվել է, որ ՖԻՖԱ-ի դասակարգման աղյուսակի համաձայն՝ Մեսսին արժանացել է «The Best FIFA Men's Player» տիտղոսին՝ հավաքելով 46 միավոր^{[19][20][21][22]}:

Մեսսին ֆուտբոլ խաղալ սկսել է երիտասարդ տարիքում և իր հմտություններն ու ներուժը շուտով իրագործել է «Բարսելոնայում»: Նա «Նյուելա Օլդ Բոյսի» երիտասարդական թիմից «Բարսելոնա» է տեղափոխվել 2000 թվականին: 2004-2005 մրցաշրջանում նա դարձավ թիմի ամենաերիտասարդ ֆուտբոլիստը, ով առաջնությունում գոլի հեղինակ է դարձել: Մեսսին շուտով լուրջ հաջողությունների հասավ իր թիմի հետ՝ երկու անգամ հաղթելով Լա Լիգայում (2005, 2006 թթ.) և Չեմպիոնների Լիգայում (2007 թ.):

Լիոնել Մեսսին, կամ էլ պարզապես Լեոն, ծնվել է 1987 թվականի հունիսի 24-ին արգենտինական Մանտա Ֆե քաղաքում: Նա ծնվել և մեծացել է ամեն ինչով ապահովված ընտանիքում: Նրա ծնողներն էին Խորխե Հորասիա Մեսսին և Մարիա Կուկիչինին^{[26][27][28][29]}:

Մեսսիների ընտանիքը ծագում էր իտալական Անկոնա քաղաքից, որտեղից նրա նախահայրը, Անջելո Մեսսին, գաղթել է Արգենտինա^{[30][31]}: Նա ունի երկու ավագ եղբայրներ, որոնցից մեկը նրանից մեծ է 5, մյուսը՝ 7 տարով, և մեկ քույր^[32]:

Նա սկսել էր իր կարիերան 1995 թվականին «Նյուելա Օլդ Բոյս» թիմում^[33]: 11 տարեկանում նրա մոտ հայտնաբերվում է աճի հորմոնի հետ կապված խանգարում, որը դանդաղեցնում էր նրա աճը, ընտանիքը չէր կարողանում գումար հայթայթել բավականին թանկ բուժման համար^[34]: Երիտասարդ Մեսսիի տաղանդի մասին պատմում են «Բարսելոնա» ֆուտբոլային ակումբի սպորտային գծով տնօրենին, որը Մեսսիի խաղը դիտելուց հետո, առաջարկում է վերցնել նրան ակումբ և հոգալ բուժման ծախսերը, եթե նա համաձայնվի սկսել նոր կյանք Իսպանիայում: 13 տարեկանում իր ծնողների հետ տեղափոխվում է Իսպանիայի Բարսելոնա քաղաք^[35]:

Սակայն մինչ այդ Լիոնելով սկսեցին հետաքրքրվել «Ռիվեր Փլեյթի» ղեկավարները, սակայն «կարմրա-սպիտակավունների» շարքին տեղափոխվելուն խանգարեց բյուրոկրատական պահանջները: Բշկական բազմաթիվ թղթերը հոգնեցրին Խորխե Մեսսիին և նա հրաժարվեց բանակցություններից: Հավանաբար սա էլ դարձավ այն կետը, որը բերեց նրան «Բարսելոնա»^{[33][35]}:

Օգտագործված գրականության ցանկ

. Ա.Ա. Դոբրով <<Ամեն ինչ սպորտի մասին>>
Հայաստան հրատ.1981թ.

.Ֆուտբոլ (Ուսումնամեթոդական ձեռնարկ) Երևան 2009 թ.
Սամսոն Սուրիկի Հակոբյան:

.Ֆուտբոլ....Վիքիպեդիա ազատ....տեղեկություն;

.Դասավանդման մեթոդիկա Երևան 2013թ.
Հ.Գաբրիելյան, Ֆ.Ղազարյան

2022թ.

Եզրակացություն

Ֆուտբոլ մարզախաղը դարձրեցում ֆիզկուլտուրա առարկայի աշակերտերի կողմից ամենասիրելի թեմաներից է:Այն ուսուցանվում է 5-րդ դասարանից սկսած:Այն օգնում է զարգացնել ամբողջ մարմնի մկանները:

Հայաստանի Ֆուտբոլի ֆեդերացիան քայլեր է ձեռնարկում այն զարգացնելու և երիտանների մեջ հետաքրքրությունը մեծացնելու համար:Այն գույք է ստանալու և 2021 թվականից սկսած ուսուցիչներին առաջարկվում է բացել խմբակներ և մարզումներ անցկացնել:Այս քայլը շատ կարևոր էր այս սպորտաձևի համար և եթե մյուս սպորտաձևերն էլ այդպիսի քայլ ձեռնարկեին շատ լավ կլիներ և երիտաններն ավելի հետաքրքրությամբ կմոտենաին դասերին:

Հետազոտական աշխատանքի արդյունքում եկա այն եզրահանգմանը, որ ֆուտբոլի ուսուցումը լինելով թիմային, աշակերտների մոտ արժեքային համակարգի կարևոր բաղադրիչներ է դաստիարակում՝ ընկերասիրություն, փոխօգնություն, թիմային աշխատանք և ոչ թե անհատականի գերադասում: